

Herziene Quicksan Omgevingswet Farskewei 3 te Tijnje

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89

8936 AC Leeuwarden

0683772548

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Herziene Quicksan Omgevingswet Farskewei 3 te Tijnje

Leeuwarden, januari 2024

In opdracht van:

Loonbedrijf Lolkema

Uitvoering:

Bureau FaunaX B.V.

Veldwerk en rapportage:

[Redacted]

Autorisatie:

[Redacted]

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied.

© Bureau FaunaX B.V.. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2024). Herziene Quicksan Omgevingswet/ Farskewei 3 te Tijnje. Rapport 23267. Bureau FaunaX
B.V., Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	5
2.1	Flora.....	5
2.2	Vogels	5
	Jaarrond beschermde vogelnesten	5
2.3	Zoogdieren	6
	Vleermuizen	6
	Overige zoogdieren.....	7
2.4	Reptielen.....	8
2.5	Amfibieën	8
2.6	Vissen	9
2.7	Ongewervelden	9
2.8	Gebiedsbescherming.....	9
	Stikstofgevoeligheid.....	11
2.9	Houtopstanden	11
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	12
3.1	Overzicht beschermde soorten	12
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	12
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	14
4	LITERATUUR EN BRONNEN	15
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Ow Soortbescherming	- 1 -
	Ow Gebiedsbescherming.....	- 4 -
	Ow Houtopstanden	- 5 -

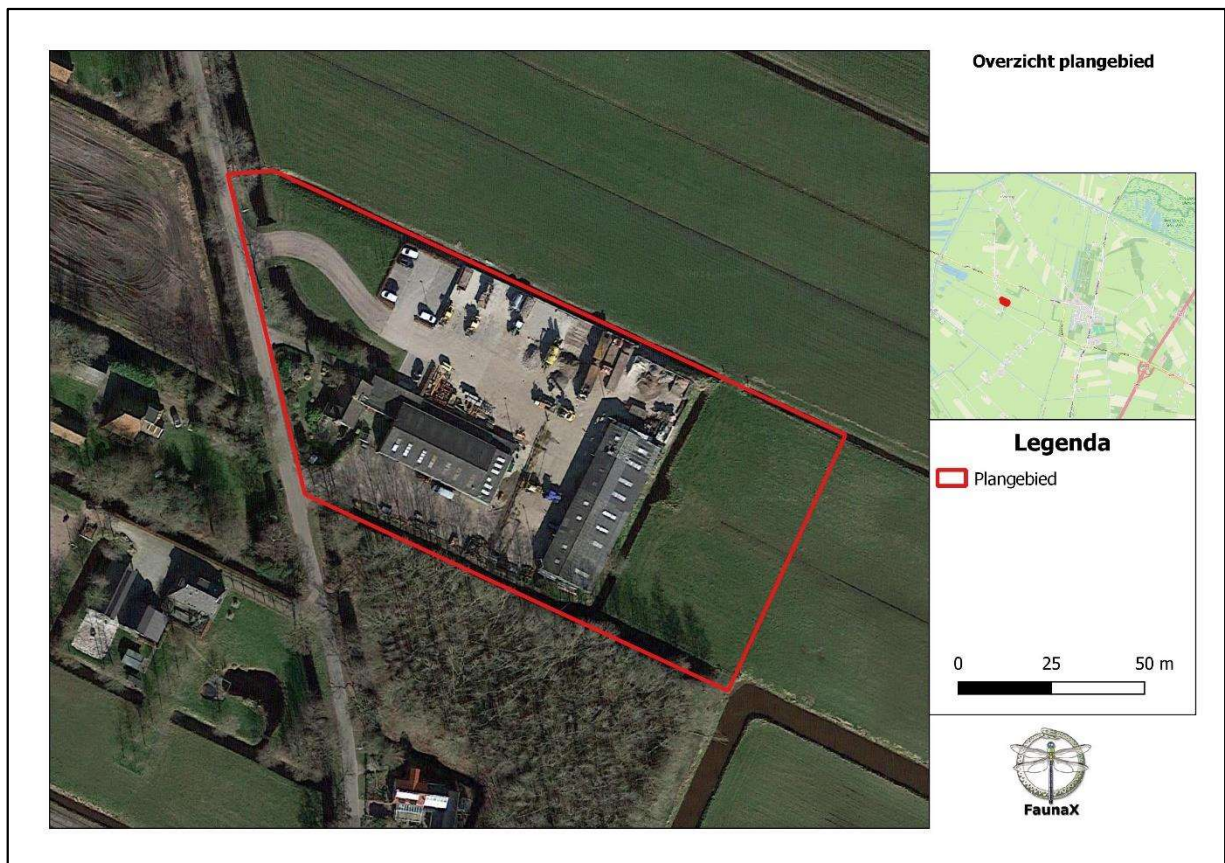
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens diverse ruimtelijke ontwikkelingen uit te voeren op het perceel Farskewei 3 te Tijnje. Ruimtelijke plannen zoals deze dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000, NatuurNetwerk Nederland, weidevogelgebieden en/of ganzengedooggebieden), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische Quicksan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden.

Voor meer informatie over de Omgevingswet (hierna Ow) en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Figuur 1.1. Het plangebied (rood omlijnd) te Tijnje.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Omgevingswet beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden en/of houtopstanden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Loonbedrijf Lolkema heeft Bureau FaunaX B.V. het planvoornemen door middel van een ecologische Quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische Quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quickscan is uitgevoerd op dinsdag 9 januari 2024 en vond plaats onder winterse weersomstandigheden (-2°C, windkracht 1, helder). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Omgevingswet worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

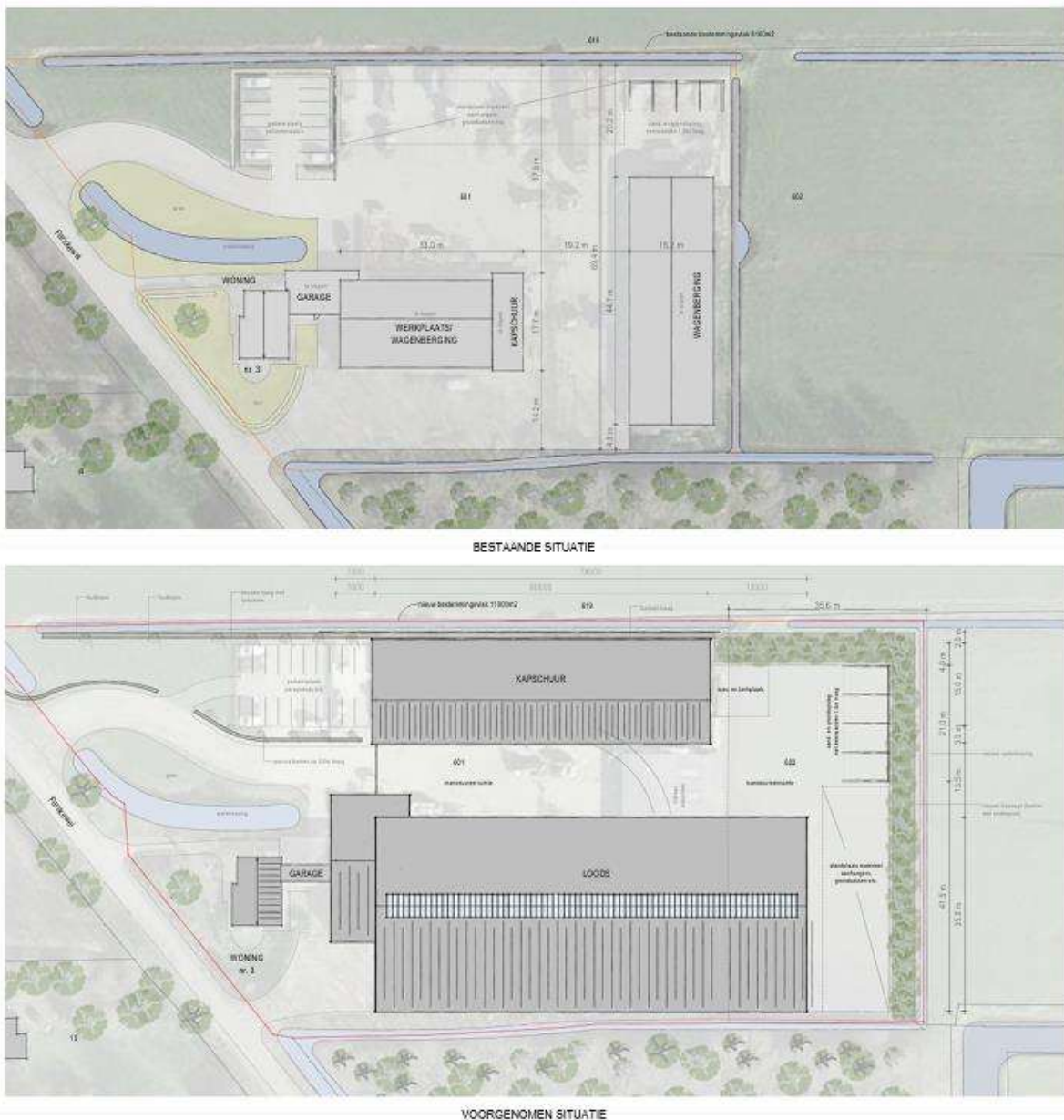
Overige gebiedsbescherming

Naast de Omgevingswet zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent het NatuurNetwerk Nederland, ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bestaat uit het perceel Farskewei 3, waarop zich een woonhuis met aangebouwde kantoorruimte en overdekte werkplaats/wagenberging bevinden. Ten zuidoosten hiervan bevindt zich een losstaande kapschuur/wagenberging. Rond het perceel lopen sloten. Het plangebied wordt ten zuiden begrensd door een houtopstand. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door agrarisch gebied, doorspekt met sloten.

Het planvoornemen bestaat uit het slopen van de overdekte werkplaats/wagenberging, evenals de losstaande kapschuur/wagenberging om hier in de plaats een nieuwe, grotere werkplaats/wagenberging en nieuwe losstaande wagenberging te realiseren, waarbij het werkterrein wordt uitgebreid over een deel van een agrarisch perceel ten zuidoosten hiervan. De garage, welke de woning op het perceel verbindt met een werkplaats wordt binnen het planvoornemen (deels) gesloopt. Tevens wordt een bestaande sloot gedempt en in zuidoostelijke richting hergraven (figuur 1.2). Ten behoeve van het planvoornemen wordt tevens een boom gekapt.

Figuur 1.2. De huidige situatie (boven) en de beoogde toekomstige situatie (onder) in het plangebied.

Figuur 1.3. Een impressie van het plangebied.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

In het plangebied werden soorten aangetroffen als pitrus, paardenbloem en smalle weegbree. Tijdens het veldbezoek werden geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Ow beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan. De omstandigheden zijn te voedselrijk.

Figuur 2.1. Een impressie van de vegetatie binnen het plangebied, met smalle weegbree (links) en paardenbloem (rechts).

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

2.2 Vogels

Jaarrond beschermde vogelnesten

Roofvogels en uilen

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten en horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen binnen het plangebied, evenals bomen vlak buiten het plangebied, maar binnen de invloedssfeer van het planvoornemen, zoals in de houtopstand waar het plangebied aan grenst werden gecontroleerd op de aanwezigheid van boomnesten. Deze werden niet aangetroffen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde boomnesten binnen het plangebied kan naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Gebouwbroeders

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten van vogelsoorten die over het algemeen in bebouwing tot broeden komen, zoals huismus, ringmus, gierzwaluw, huiszwaluw en kerkuil. Het enige kunstwerk dat geschikte nestgelegenheid biedt voor soorten als huismus, ringmus en gierzwaluw is de woning, welke over een pannendak beschikt. Openingen onder deze pannen, bijvoorbeeld onder de onderste rij dakpannen bieden doorgaans geschikte doorgangen tot nestplaatsen van deze soorten. Tijdens het planvoornemen wordt de garage die aan de woning is gebouwd gesloopt. Het dak van de woning wordt hierbij echter niet aangetast. Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten

van bovengenoemde soorten kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten, mits de voorgenomen werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen.

In de te slopen bouwwerken werd gezocht naar sporen van kerkuil, zoals krijstrepn, braakballen en veren. Deze werden niet aangetroffen. De aanwezigheid van een verblijfplaats van kerkuil in de te slopen bouwwerken, al dan niet in een netwerk van verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

Overige jaarrond beschermde nesten

Sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet vanaf 1 januari 2024 zijn een aantal weidevogels aangewezen als 'categorie 5' soorten. Dit houdt in dat de nesten van deze soorten alleen jaarronde bescherming genieten wanneer sprake is van zwaarwegende ecologische redenen, zoals de afwezigheid van alternatieve broedgelegenheid op korte afstand, of wanneer de lokale gunstige staat van instandhouding (GSvI) van een soort in het geding komt als gevolg van een ruimtelijke ingreep. Uit de omgeving van het plangebied zijn diverse recente (<5 jaar) waarnemingen van grutto bekend, en enkele van het paapje (bron: NDFF). Beide soorten betreffen categorie 5 soorten. Het plangebied betreft een deels verhard erf met een woon/werk bestemming, welke in potentie geen geschikte nestgelegenheid biedt voor deze soorten. Hoewel de soorten wel in het agrarisch gebied direct rond het plangebied tot broeden kunnen komen, biedt de ruimere omgeving van het plangebied naar ons inzicht genoeg alternatieve nestgelegenheid, en zijn eventuele nesten van de soorten in dit geval niet jaarrond beschermd. Negatieve effecten op overige jaarrond beschermde nesten als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op jaarrond beschermde (boom)nesten als gevolg van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten, **mits** de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen.

Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Het plangebied en de omgeving daarvan biedt broedmogelijkheden voor deze vogelsoorten. Zoals hierboven besproken kunnen soorten als grutto tot broeden komen in het agrarisch gebied vlak naast het plangebied. Daarnaast kunnen soorten als houtduif en Turkse tortel tot broeden komen in de bomen binnen en vlak buiten het plangebied. De nesten van deze soorten genieten in het geval van dit plangebied geen jaarronde bescherming, maar zijn wel beschermd wanneer er sprake is van een actief broedgeval. Dit broedproces vindt over het algemeen plaats in de broedperiode, welke grofweg loopt van 15 maart tot 15 juli. Deze periode kan echter eerder beginnen of later eindigen, afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden. Wat van belang is, is of er sprake is van een actief broedgeval. Zo ja, dan is deze beschermd.

- Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen andere vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces (grofweg 15 maart - 15 juli).

2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In bomen verblijven vleermuizen vaak in oude spechtengaten of

gaten die binnenin een boom zijn doorgerot als het gevolg van bijvoorbeeld het afbreken van takken. De bomen binnen en vlak buiten het plangebied werden gecontroleerd op aanwezigheid van voor vleermuizen geschikte boomholtes. Hierbij werden geen boomholtes aangetroffen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholtes binnen de invloedssfeer van het planvoornemen kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

De te slopen loodsen binnen het plangebied beschikken over enkellaagse muren en daken, en bieden hierdoor naar ons inzicht weinig gebufferde ruimtes die geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen kunnen herbergen. Echter, als onderdeel van het planvoornemen wordt tevens een garage gesloopt die een woning op het perceel met één van de loodsen verbindt. De woning beschikt over een pannendak met gegolfde dakpannen. Indien de woning over een spouwmuur beschikt, is deze mogelijk toegankelijk voor vleermuizen door openingen onder deze gegolfde dakpannen. Mogelijk wordt de spouw van de woning aangetast wanneer de aangebouwde garage wordt gesloopt. Ook de garage zelf kan tevens geschikte verblijfplaatsen herbergen voor vleermuizen, bijvoorbeeld onder daklijsten en in een eventuele spouw. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen in de te slopen garage en de naastgelegen woning als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

Foerageergebieden en vliegroutes

Ook foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd, indien deze van essentieel belang zijn voor de instandhouding van een populatie vleermuizen in de omgeving. Als vliegroutes worden doorgaans lijnvormige landschapselementen gebruikt, zoals bomenlanen, houtwallen, watergangen en gebouwenrijen.

De bouwwerken binnen het plangebied zijn mogelijk onderdeel van een vliegroute van vleermuizen, bijvoorbeeld tussen de bebouwde kom van Tijnje en het ten westen gelegen Natura2000-gebied Deelen. De omgeving van het plangebied biedt naar ons inzicht echter voldoende alternatieve vliegroutes, zoals bomenrijen en houtopstanden. Negatieve effecten op essentiële vliegroutes van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Het plangebied is mogelijk tevens onderdeel van een groter foerageergebied van vleermuizen uit de omgeving hiervan. Ook in dit geval biedt de omgeving van het plangebied geschikte alternatieven, zoals de randen van de houtopstand waar het plangebied aan grenst, evenals nabijgelegen houtopstanden en waterpartijen. Negatieve effecten op essentieel foerageergebied van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve tevens op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen kunnen **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële vliegroutes van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op een essentieel foerageergebied als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige zoogdieren

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van (geschikt habitat van) overige beschermde soorten zoogdieren. De aanwezigheid van alle overige beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. Binnen het plangebied werden bijvoorbeeld geen nesten van eekhoorns, dassenburchten of voor boommarters geschikte

boomholtes aangetroffen. Gezien de afwezigheid van geschikte dekking op de oevers van de te dempen sloot kan ook de aanwezigheid van leefgebied van soorten als waterspitsmuis naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten. Het verdient de vermelding dat de drie kleine marterachtigen bunzing, wezel en hermelijn sinds de ingang van de omgevingswet op 1 januari 2024 niet langer zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen binnen de provincie Fryslân. Binnen het planvoornemen worden echter alleen kunstwerken op verharde grond aangetast. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van hermelijn in dergelijke kunstwerken kan op voorhand worden uitgesloten. Hoewel schuilplaatsen van bunzing en wezel incidenteel worden aangetroffen op bebouwde terreinen, bijvoorbeeld onder steenhopen, is de kans hierop binnen het plangebied naar ons inzicht relatief klein. Tijdens het veldbezoek werden geen sporen van marterachtigen, zoals uitwerpselen aangetroffen. Daarnaast bevindt het plangebied zich op korte afstand van een bosschage die geschikter leefgebied biedt voor deze soorten. De kans op aanwezigheid van een schuilplaats van bunzing en wezels in de te slopen bouwwerken is naar ons inzicht dusdanig klein, dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden bij de voortgang van het project.

Binnen het plangebied kunnen tevens zoogdiersoorten aanwezig zijn die binnen de provincie Fryslân ten tijde van dit schrijven zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, zoals de steenmarter. Voor deze soorten dient men zich te houden aan de specifieke zorgplicht voor ruimtelijke ingrepen (Bijlage I).

- De aanwezigheid van (leefgebied en/of schuilplaatsen van) overige beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kan wel op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen andere licht beschermde soorten voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de specifieke zorgplicht voor ruimtelijke ingrepen (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen. De aanwezigheid van de meeste in Nederland voorkomende beschermde reptielen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan echter op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. Uit de ruime omgeving van het plangebied, met name rond Beetsterzwaag zijn recente (<5 jaar) waarnemingen bekend van de soorten adder, hazelworm, levendbarende hagedis en ringslang (bron: NDFF). Binnen het planvoornemen worden echter alleen kunstmatige bouwwerken op verharde grond aangetast. Negatieve effecten op leefgebied van bovengenoemde beschermde soorten reptielen, waaronder hibernacula als gevolg van het planvoornemen kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op (leefgebied van) beschermde reptielen als gevolg van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.5 Amfibieën

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor beschermde amfibieën. Uit de omgeving van Warns zijn alleen recente (<5 jaar) waarnemingen bekend van de soorten heikikker, poelkikker en rugstreeppad (bron: NDFF). Gezien de voedselrijkdom van de te dempen sloot, evenals het feit dat deze relatief intensief wordt beheerd maakt dat deze naar ons inzicht niet geschikt is als voortplantingswater voor de soorten poelkikker en heikikker. Uitzondering hierop wordt gevormd door de soort rugstreeppad.

Uit de polder Lange Rijen zijn diverse (recente) waarnemingen van roepende rugstreeppadden bekend, op ca. 1,9 km afstand van het plangebied (bron: NDFF). Hoewel de te dempen sloot binnen het plangebied naar ons inzicht minder geschikt is als voortplantingswater voor deze soort dan sloten in de voorgenomde polder, kan het niet op voorhand worden uitgesloten dat deze wordt gebruikt als voortplantingswater door de rugstreeppad. De aanwezigheid van voortplantingswater van de rugstreeppad binnen het plangebied kan derhalve niet op voorhand worden uitgesloten. Indien dit aanwezig is kan ook de aanwezigheid van landhabitat van de soort naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten.

Binnen het plangebied komen tevens andere, lichter beschermde amfibieën voor. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de specifieke zorgplicht voor ruimtelijke ingrepen (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van voortplantingswater in de te dempen sloot kan **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op (leefgebied van) overige beschermde amfibieën als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten geldt de specifieke zorgplicht voor ruimtelijke ingrepen (zie Bijlage I).

2.6 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De enige soort die redelijkerwijs kan voorkomen in de te dempen sloot is de grote modderkruiper. In Nederland staat deze soort bekend als poldervis, waarvan het leefgebied bestaat uit wateren met een goed ontwikkelde sliblaag. Het plangebied bevindt zich binnen het verspreidingsgebied van de grote modderkruiper, waarvan waarnemingen bekend zijn ten westen van het Natura2000-gebied Deelen en uit de omgeving van Gorredijk (bron: NDFF). Hoewel tijdens het veldbezoek vanwege vorst geen inzicht kon worden verkregen naar de aanwezigheid van een sliblaag in de te dempen sloot, kan de aanwezigheid hiervan niet op voorhand worden uitgesloten. Als gevolg hiervan kunnen negatieve effecten op leefgebied van de grote modderkruiper **niet** op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op (leefgebied van) de grote modderkruiper als gevolg van het planvoornemen kunnen **niet** op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Ongewervelden

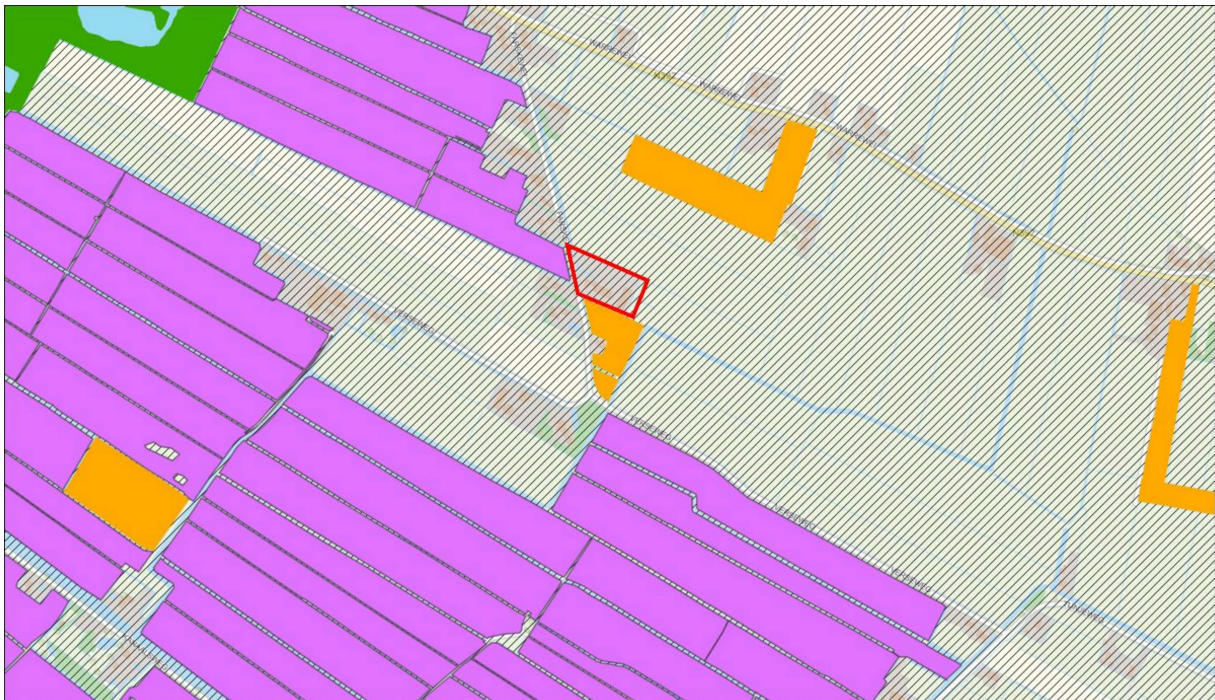
De meeste onder de Ow beschermde soorten ongewervelden, zoals dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers hebben zeer specifieke habitateisen die in specifieke biotopen worden aangetroffen. Van dergelijke habitateigenschappen is binnen het plangebied geen sprake. Zo is er geen geschikt habitat voor waardplanten van beschermde vlinders en worden er geen geschikte waterpartijen aangetast waarin beschermde libellen zich voort kunnen planten. Negatieve effecten op (leefgebied van) beschermde ongewervelden als gevolg van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op leefgebied van beschermde ongewervelden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied.

Het plangebied valt binnen de begrenzings van een weidevogelkansgebied (figuur 2.2). Het huidige verharde werkterrein is niet geschikt bevonden als broedlocatie voor weidevogels. Ook het deel van het agrarische perceel waarop de voorgenomen uitbreiding zal plaatsvinden biedt voor weidevogels weinig mogelijkheden, gezien de verstoringgraad binnen dit gebied vanuit het huidige werkterrein. De werkzaamheden kunnen echter wel gepaard gaan met negatieve effecten op weidevogels die in het agrarisch gebied op langere afstand van het plangebied tot broeden kunnen komen. Met deze soorten kan echter naar ons inzicht rekening worden gehouden door de werkzaamheden buiten de broedperiode uit te voeren. De provincie Fryslân bepaald echter of eventuele compensatie benodigd is voor het deel van het weidevogelkansgebied dat als gevolg van de voorgenomen uitbreiding verloren gaat.

Figuur 2.2. Het plangebied (rood omlijnd) bevindt zich binnen een weidevogelkansgebied (diagonale lijnen) en op korte afstand van een ganzenfoerageergebied (roze vlakken) en delen van het NNN (oranje vlakken)(bron: Kaartenkijldoos provincie Fryslân).

Het plangebied bevindt zich tevens op korte afstand van een ganzenfoerageergebied (figuur 2.2). Deze gebieden zijn in de provincie Fryslân als rustgebieden voor ganzen aangewezen, waarbij de rustperiode geldt van 1 november tot 1 april. Met deze gebieden kan naar ons inzicht rekening worden gehouden door de werkzaamheden uit te voeren buiten deze rustperiode, zodat negatieve effecten op doelstellingen van de ganzenfoerageergebieden als gevolg van het planvoornemen op voorhand kunnen worden uitgesloten. De provincie Fryslân is echter bevoegd gezag in deze.

De houtopstand waar het plangebied aan grenst staat te boek als onderdeel van het NNN als “natuur buiten NNN” (figuur 2.2). De voorgenomen werkzaamheden kunnen gepaard gaan met negatieve effecten op de doelstellingen van dit gebied. Met dit gebied kan naar ons inzicht rekening worden gehouden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren, waardoor negatieve effecten op de doelstellingen van dit gebied naar ons inzicht op voorhand kunnen worden uitgesloten. De provincie Fryslân is bevoegd gezag in deze.

Het plangebied is geen onderdeel een Natura2000-gebied (bron: Kaartenkijkdoos provincie Fryslân). Negatieve effecten hierop als gevolg van het planvoornemen (anders dan als gevolg van de uitstoot van stikstof) kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- Als gevolg van het planvoornemen gaat een deel van een weidevogelkansgebied verloren.
- Negatieve effecten op een ganzenfoerageergebied en het NNN als gevolg van het planvoornemen kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten, mits de werkzaamheden buiten de broedperiode (15 maart – 15 juli) en de rustperiode voor ganzenfoerageergebieden (1 november – 1 april) worden uitgevoerd.
- Negatieve effecten op overige beschermde gebieden (anders dan effecten als gevolg van stikstofuitstoot) kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Stikstofgevoeligheid

Het plangebied bevindt zich op circa 2,5 km van het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied Deelen (bron: AERIUS calculator). Binnen het planvoornemen wordt een tweetal werkplaatsen/wagenbergingen gesloopt, waarna in de plaats hiervan een tweetal nieuwe, deels grotere werkplaatsen/wagenbergingen worden gerealiseerd. Hierbij komt waarschijnlijk extra stikstof vrij, bijvoorbeeld als gevolg van de inzet van mobiele werktuigen en na afronding van het planvoornemen, als gevolg van een eventuele toename in de hoeveelheid verkeersbewegingen van en naar het plangebied. Mogelijk is voor de voortgang van het project een AERIUS-berekening benodigd. De provincie Fryslân is bevoegd gezag in deze.

- Mogelijk is een AERIUS-berekening benodigd voor de voortgang van het project. De provincie Fryslân is bevoegd gezag in dezen.

2.9 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van meer dan 20 bomen buiten de bebouwingscontour houtkap kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen het plangebied is geen sprake van deze omstandigheden. Er is derhalve geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

- Er is geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Omgevingswet, onder het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art 11.37 Bal	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene Broedvogels & Jaarrond beschermde nesten	Ja	X				Werken buiten broedseizoen of onder begeleiding van een ecooloog.
Zoogdieren	Vleermuizen	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Amfibieën	Rugstreeppad	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Vissen	Grote modderkruiper	Mogelijk			X		Nader onderzoek.
Overige soortgroepen	Overige soorten	Ja					Specifieke zorgplicht.
Gebieds-bescherming	Weidevogel-kansgebied	Ja					Informeren bij de provincie Fryslân.
Gebieds-bescherming	Ganzen-foerageergebied	Ja					Werken buiten rustseizoen ganzen of informeren bij de provincie Fryslân
Gebieds-bescherming	Natuur buiten NNN	Ja					Werken buiten broedseizoen of informeren bij de provincie Fryslân
Gebieds-bescherming	(extra) Stikstofuitstoot	Ja					Informeren bij de provincie Fryslân

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Algemene broedvogels

De woning, welke binnen het planvoornemen slechts gedeeltelijk wordt aangetast kan jaarrond beschermde nesten van de soorten huismus, ringmus en gierwaluw herbergen. Hiernaast kunnen binnen en vlak buiten het plangebied vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten. Een deel van deze soorten betreffen soorten die in de provincie zijn aangewezen als zogenaamde ‘categorie 5’ soorten, waaronder grutto. We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

Vleermuizen

De aan de woning gebouwde garage wordt binnen het planvoornemen gesloopt. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen als gevolg hiervan kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren om nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid hiervan vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient te worden uitgevoerd aan de hand van een aantal gerichte veldbezoeken, verdeeld over verschillende periodes van het jaar. De

hoeveelheid benodigde bezoeken en de periodes waarin deze worden uitgevoerd worden bepaald aan de hand van het meest recente vleermuisprotocol (ten tijde van dit schrijven het Vleermuisprotocol 2021). Indien verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dient voor de voortgang van het project een vergunning te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Rugstreeppad

De aanwezigheid van voortplantingswater van de rugstreeppad in de te dempen sloot kan niet op voorhand worden uitgesloten. Met het oog op de aard van de werkzaamheden kunnen negatieve effecten hierop tevens niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren de aanwezigheid van voortplantingswater binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit kan het beste gebeuren aan de hand van een drietal gerichte veldbezoeken in de periode april – juli, wanneer de trefkans het hoogst is. Indien voortplantingswater wordt vastgesteld, kan worden aangenomen dat binnen het plangebied tevens landhabitat aanwezig is en dient voor deze soort een vergunning te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân. Deze vergunning wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Grote modderkruiper

De aanwezigheid van leefgebied van de grote modderkruiper in de te dempen sloot kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren de aanwezigheid hiervan vast te stellen, dan wel uit te sluiten aan de hand van gericht nader onderzoek. Dit kan het beste plaatsvinden aan de hand van een environmental DNA (eDNA) onderzoek, waarbij uit de sloot een watermonster wordt verzameld, die vervolgens wordt getoetst op de aanwezigheid van genetisch materiaal van de grote modderkruiper. Indien dit wordt aangetroffen, dient voor deze soort een vergunning te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân. Deze vergunning wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Specifieke zorgplicht

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen. Voor deze en andere soorten geldt een specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal). Deze specifieke zorgplicht schrijft voor dat men bijvoorbeeld verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving. De specifieke zorgplicht geldt voor de fysieke leefomgeving, inclusief elke soort en elk individu in Nederland. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

Weidevogelkansgebied

Het plangebied is onderdeel van een weidevogelkansgebied. Als gevolg van het planvoornemen gaat een deel van dit weidevogelkansgebied verloren. We adviseren te informeren bij de provincie Fryslân over eventuele benodigde compensatie voor de voortgang van het project.

Ganzenfoerageergebied

Het plangebied bevindt zich op korte afstand van een ganzenfoerageergebied. We adviseren de werkzaamheden uit te voeren buiten de rustperiode die voor deze gebieden geldt, van 1 november tot 1 april. Indien dit niet mogelijk is, kunnen negatieve effecten op de doelstellingen van de ganzenfoerageergebieden als gevolg van het planvoornemen niet op

voorhand worden uitgesloten en adviseren we te informeren bij de provincie Fryslân over eventuele benodigde mitigerende en compenserende maatregelen

Natuur buiten NNN

De houtopstand waar het plangebied aan grenst staat te boek als Natuur buiten NNN. Negatieve effecten op de doelstellingen van dit gebied als gevolg van het planvoornemen kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten, mits de werkzaamheden buiten de broedperiode worden uitgevoerd. Deze periode loopt over het algemeen van 15 maart tot 15 juli. Als dit niet mogelijk is, adviseren we om te informeren bij de provincie Fryslân over eventuele benodigde compenserende en mitigerende maatregelen.

(extra)Stikstofuitstoot

Voor de voortgang van de voorgenomen werkzaamheden is mogelijk een AERIUS-berekening benodigd. We adviseren te informeren bij het bevoegd gezag in deze, de provincie Fryslân.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli).
- **Zorgplicht:** Naleven van de specifieke zorgplicht.
- **Vleermuizen:** Nader onderzoek.
- **Grote modderkruiper:** Nader onderzoek.
- **Rugstreepad:** Nader onderzoek.
- **Weidevogelkansgebied:** Informeren bij provincie Fryslân.
- **Ganzenfoerageergebied:** Werken buiten rustseizoen (1 november – 1 april) of informeren bij provincie Fryslân.
- **Natuur buiten NNN:** Werken buiten broedseizoen (grofweg 15 maart – 15 juli) of informeren bij provincie Fryslân.
- **AERIUS-berekening:** Informeren bij provincie Fryslân.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Bronnen internet

AERIUS calculator

<https://calculator.aerius.nl/>

NDDF

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c479140f89c88abdd3>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Waarneming.nl

<https://waarneming.nl>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Ow Soortbescherming

De Omgevingswet draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Omgevingswet verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 11.37 en 11.46 in het Besluit activiteiten leefomgeving, hierna Bal). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 11.54 Bal). Binnen de Omgevingswet vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 11.46 Bal) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 11.54 Bal). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle (op Europees grondgebied) inheemse vogelsoorten, zoals benoemd in artikel 1 van de Vogelrichtlijn geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, opzettelijk te beschadigen, te rapen of nesten van vogels opzettelijk weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort of wanneer de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces of wanneer een activiteit van belang is voor de instandhouding van een soort. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen), de mate van verstoring en de effecten van het niet uitvoeren van een activiteit. Een ter zake kundige ecoloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring of noodzakelijke activiteit. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Habitatrichtlijn

Voor alle soorten die zijn opgenomen onder bijlage IV van de habitatrichtlijn (onderdeel a), bijlage II van het verdrag van Bern en bijlage I van het verdrag van Bonn (excl. vogels benoemd onder artikel 1 van de vogelrichtlijn) geldt dat het verboden is om deze in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen, te verstoren, hun eieren te vernielen of te rapen en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen. Daarnaast geldt voor de soorten die worden genoemd in bijlage IV van de habitatrichtlijn (onderdeel b) en

bijlage I van het verdrag van Bern dat het opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen verboden is. Dit verbod is niet van toepassing wanneer de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel. Of dit van toepassing is hangt ook in dit geval af van meerdere factoren, zoals de periode van het jaar waarin jongeren worden geworpen, de bloeiperiode, de mate van verstoring en de effecten van het niet uitvoeren van een activiteit. Een ter zake kundige ecoloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als noodzakelijke activiteit.

Overige in Nederland beschermde soorten

In bijlage IX, onderdeel a van het Bal worden nationaal beschermde soorten genoemd. Het is verboden deze opzettelijk te doden of in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers die zijn opgenomen in deze bijlage te vangen. Het is tevens verboden vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van deze soorten opzettelijk te beschadigen en te vernielen. Hiernaast is het verboden om soorten die zijn opgenomen onder onderdeel b van bijlage IX te plukken, verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen binnen hun natuurlijke verspreidingsgebied. Dit verbod geldt niet voor de soorten bosmuis, huisspitsmuis en veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden. Ook geldt dit verbod niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân

Hoewel de Omgevingswet een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Omgevingsverordening 2022 door de Provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2023-13499.pdf>

Tabel 1. Vrijgestelde Verordening Omgevingswet Provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaard(middelste groene)kikker
Bosmuis	Bruine kikker
Dwergmuis	Gewone pad
Dwergspitsmuis	Kleine watersalamander
Egel	Meerkikker
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de Provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Omgevingswet zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. In het kader van ruimtelijke inrichting, ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. In het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten tweede is het van belang dat er de vrijstelling alleen van toepassing als geen goedgekeurde gedragscode van toepassing is (artikel 11.59 Bal) en geen andere bevredigende oplossing voorhanden is (Artikel 8,74l, lid 1 Besluit kwaliteit leefomgeving, hierna Bkl).

Ten derde geldt de aangewezen vergunningsvrije activiteit voor de in bijlage 5.1 van de Omgevingsverordening bij betreffende soort genoemde vergunning-vrije activiteiten, middelen en methoden, en indien wordt voldaan aan de aldaar gestelde aanvullende voorschriften.

Ten vierde blijft de zorgplicht, zoals bepaald in artikel 11.27 (Bal) onverminderd van kracht met het toepassen van de hierboven benoemde aangewezen vergunning-vrije activiteit.

Indien bovengenoemde voor ruimtelijke ingrepen vrijgestelde soorten voorkomen binnen een plangebied of buiten een plangebied, maar binnen de invloedssfeer van een planvoornemen, is een vergunning voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 11.27 Bal

Onder de Ow zijn twee vormen van zorgplicht benoemd; een algemene zorgplicht en een specifieke zorgplicht. De algemene zorgplicht houdt in dat overheden, bedrijven en burgers allen verantwoordelijk zijn voor de leefomgeving.

Wanneer sprake is van specifieke rijksregels, bijvoorbeeld in het geval van ruimtelijke ingrepen wordt deze algemene zorgplicht vervangen door een specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal). In deze specifieke zorgplicht wordt benoemd dat een handeling onder deze specifieke zorgplicht valt als de persoon die de handeling uitvoert weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat deze handeling nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving. Ook het nalaten van een handeling kan onder deze specifieke zorgplicht vallen. De specifieke zorgplicht voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen kan worden opgedeeld in drie stappen voor de persoon die de handeling uitvoert. Deze persoon is verplicht;

- a. Alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen.
- b. Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.
- c. Als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

Wanneer ruimtelijke ingrepen betrekking hebben op een rijksmonument of werelderfgoed zijn opties b en c niet aan de orde.

Ow Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS), Natura 2000-gebieden en bijzondere natuurgebieden en landschappen.

NatuurNetwerk Nederland

Strikt genomen valt slechts een deel van het NNN onder de Omgevingswet aangezien dit deels bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk. In artikel 7.8 Bkl zijn instructieregels opgenomen voor de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Deze wezenlijke kenmerken en waarden worden provinciaal vastgesteld conform artikel 7.7 van het Bkl.

Ook het beschermingsregime voor het NNN is uitgewerkt in de Omgevingswet. In artikel 7.8 Bkl wordt beschreven dat de regels, die worden opgesteld door de provincies verzekeren dat in ieder geval de kwaliteit en oppervlakte van het NNN niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt behouden en dat, als binnen het NatuurNetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het NNN, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het NNN behouden blijft.

Natura 2000-gebieden

Indien werkzaamheden worden uitgevoerd die invloed hebben op een Natura2000-gebied moet onderscheid worden gemaakt tussen een Natura2000-activiteit en een andere type activiteit. Een natura2000-activiteit wordt in artikel 1.1 van de omgevingswet gedefinieerd als een “activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura2000-gebied.” Tenzij sprake is van een vergunningsvrij geval dient voor deze activiteiten een voortoets te worden uitgevoerd.

Hoewel voor andere typen activiteiten of voor vergunningsvrije activiteit geen vergunningsplicht geldt, blijft de specifieke zorgplicht voor deze activiteiten van toepassing.

Onder de Omgevingswet wordt het Programma stikstofreductie en natuurverbetering, welke tevens onderdeel was van de voormalige Wet natuurbescherming voortgezet. Beleidsregels met betrekking tot intern en extern salderen blijven voorlopig onveranderd. Zo vindt vergunningverlening voor natura2000-activiteiten met stikstofdepositie plaats aan de hand van stikstofdepositieruimte in AERIUS register.

Bijzondere natuurgebieden en landschappen

Zowel de staat als provincies kunnen op basis van artikel 2.44 van de Omgevingswet bijzondere natuurgebieden en in het geval van provincies bijzondere landschappen aanwijzen. In het geval van bijzondere nationale natuurgebieden kunnen deze worden aangewezen vooruitlopend op de aanwijzing of begrenzing als Natura2000-gebied. In het geval van bijzondere provinciale natuurgebieden en landschappen hanteert de betreffende provincie hierin eigen juridische bescherming. Zo is in sommige provincies een zogenaamde ‘nee, tenzij’-principe van kracht, waardoor sprake is van juridisch beschermingsregime naast het NNN en Natura2000.

Ow Houtopstanden

In Afdeling 11.3 Bal zijn de regels voor de bescherming van houtopstanden en bomenrijen opgenomen. Het vellen van (een deel van) houtopstanden is beschermd door een algemene meldplicht (art. 11.126 Bal) en een herplantplicht (art 11.129 Bal). Deze bescherming geldt alleen voor houtopstanden vanaf 10 are en bomenrijen met meer dan 20 bomen, buiten een zogenaamde 'bebouwingscontour houtkap'. Deze moet worden aangewezen in een omgevingsplan en is hierin terug te vinden. Indien dit niet het geval is, kan een voorloper, zoals de bebouwde kom Wet natuurbescherming of Boswet worden geraadpleegd.

Als uitbreiding hierop is tevens een specifieke zorgplicht van kracht voor het vellen van houtopstanden, het herplanten van grond of nadat een houtopstand op een andere manier teniet is gedaan (art 11.116 Bal). Deze specifieke zorgplicht stelt dat degene die vellings- en herbeplantingsactiviteiten en handel in hout uitvoert of in het bezit is van hout verplicht is om nadelige gevolgen op natuurbescherming, instandhouding areaal houtopstanden in Nederland en de bescherming van landschappelijke waarden achterwege te laten, tenzij dit niet redelijkerwijs kan worden gevegd. Indien hier sprake van is, dienen negatieve effecten zoveel mogelijk te worden beperkt en/of ongedaan te worden gemaakt.

Aan deze wetgeving zijn enkele uitzonderingen, naast de reeds genoemde uitzonderingen. Zo zijn houtopstanden op erven of in tuinen, windschermen om boomgaarden, kerstbomen niet ouder dan 20 jaar, kweekgoed, uit populieren of wilgen bestaande wegbeplanting, beplanting langs waterwegen of eenrijige beplantingen langs landbouwgronden, dunningen en beplantingen van populieren, wilgen, essen of elzen voor de productie van biomassa, die tenminste eens in de 10 jaar worden geoogst, bestaan uit minstens 10.000 stoven/ha/beplantingseenheid en die zijn aangelegd na 1 januari 2013 uitgezonderd.